

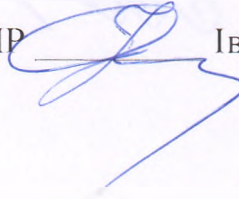
МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет соціально-гуманітарних технологій, спорту та реабілітації
Кафедра психології, педагогіки та суспільних дисциплін

Затверджено

Науково-методичною радою Університету,
протокол від « 12 » вересня 2024 № 1

Голова НМР

Іван ШЕМЕЛИНЕЦЬ

Робоча програма навчальної дисципліни

СПЕЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ

для підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня

денної та заочної форм навчання

галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»

спеціальність 053 «Психологія»

освітньо-професійна програма «Психологія»

статус дисципліни: обов'язкова

Ірпінь 2024

Робоча програма навчальної дисципліни «Спеціальна психологія» укладена на основі освітньо-професійної програми «Психологія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 053 «Психологія», затвердженої Вченою радою Університету від 12.07.2024, протокол №19.

Укладач:

І.О. Пестухова, кандидат педагогічних наук,
доцент, завідувач кафедри психології, педагогіки та суспільних дисциплін

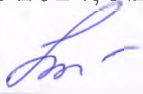
Гарант:

М.Ю. Заушнікова, к. психол. н., доцент,
доцент кафедри психології, педагогіки та суспільних дисциплін

Розглянуто і схвалено кафедрою психології, педагогіки та суспільних дисциплін, протокол від « 11 » вересня 2024, №2

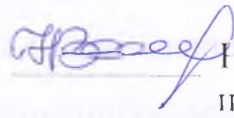
Завідувач кафедри

І.О. Пестухова, к.пед.н., доцент

Розглянуто і схвалено вченою радою факультету соціально-гуманітарних технологій, спорту та реабілітації, протокол від «12» вересня 2024, № 2

Голова Вченої ради
факультету соціально-гуманітарних
технологій, спорту та реабілітації

Н. І. Зикун, д. н. із соц. ком.,
професор

Завідувач навчально-
методичного відділу

І.В. Качур, к. біол. н., доцент

Реєстраційний № _____

Зміст

1	Передмова	4
2	Опис навчальної дисципліни	5
2.1	Компетентності і результати навчання	5
2.2	Преквізити та постреквізити навчання	6
2.3	Структура навчальної дисципліни	7
2.5.	Рейтинг-план	8
2.5	Інструменти, обладнання та програмне забезпечення	9
3	Програма навчальної дисципліни	10
4	Критерії оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів вищої освіти	17
5	Засоби діагностики результатів навчання	19
6	Форми та питання поточного та підсумкового контролю	20
7	Рекомендована література	23
8	Лист моніторингу	24

ПЕРЕДМОВА

Навчальна дисципліна «Спеціальна психологія» відноситься до навчальних дисциплін циклу професійної підготовки освітньої програми «Психологія» підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) зі спеціальності 053 «Психологія».

Мета навчальної дисципліни: висвітлення основних закономірностей та особливостей розвитку, виховання та навчання дітей з порушеннями психофізичного розвитку (порушення зору, слуху, мовлення, опорно-рухового апарату, затримка психічного розвитку, розумова відсталість, комбіновані порушення та) при підготовці фахівців спеціальності 053 «Психологія», ОПП «Психологія».

Завдання навчальної дисципліни: надання здобувачам вищої освіти теоретичних знань щодо загальної характеристики різних категорій дітей із психофізичними порушеннями, етіології, механізмів, симптоматики, класифікації, динаміки перебігу даних порушень за умов цілеспрямованого навчання та виховання; формування у студентів категоріальних понять зі спеціальної психології, умінь правильно діагностувати певне психофізичне порушення та визначати ефективні шляхи корекційного впливу; прищеплення особливого ставлення до дітей із психофізичними порушеннями; обґрунтування принципів інклюзії для оптимального навчання і розвитку, формування активної соціально-корисної особистості до самостійної трудової діяльності.

Методи навчання: основні: пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, метод проблемного викладу, евристичний і дослідницький методи теоретичного дослідження. Проблемні лекції, дискусії, бесіди, презентації, роботи в парах, малих групах, ігрові методи, кейс-стаді, брейн-стормінг, коучинг, індивідуально дослідницька робота

Форма організації: лекційні, семінарські заняття, індивідуальна й самостійна робота.

Форми навчання: денна, заочна.

Організація поточного та підсумкового контролю знань: організація поточного і підсумкового контролю знань при модульно-рейтингових технологіях навчання, що забезпечує підвищення мотивації здобувачів вищої освіти і об'єктивність оцінювання. Метою поточного контролю є перевірка у здобувачів вищої освіти рівня набутих на лекціях, практичних заняттях та шляхом самостійного вивчення програмного матеріалу фахових знань та умінь. Поточний контроль здійснюється персоналізованим оцінюванням роботи кожного здобувача. Структура поточного контролю враховує особливості денної, заочної форм навчання. Максимально можлива оцінка за знання програмного матеріалу з навчальної дисципліни складає 100 балів.

У поточному контролі знань здобувачів вищої освіти із дисципліни «Спеціальна психологія» оцінюванню підлягають наступні *обов'язкові елементи:*

1. Системність і активність роботи на семінарських заняттях (у т.ч. і робота в малих групах).
2. Виконання модульних завдань.

Оцінка *системності і активності* роботи на семінарських і практичних заняттях передбачає контроль:

- 1) рівня знань, продемонстрованого здобувачами у їх виступах чи відповідях на заняттях;
- 2) результатів виконання і захисту контрольних робіт, проєктів чи інших завдань, винесених на конкретненавчальне заняття.

Формою підсумкового контролю знань є екзамен.

2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Денна і заочна форми навчання

Показники	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Обов'язкова	
Модулів - 6	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 6	2-й	2-й
Загальна кількість годин – 120	Семестр	
	3-й	3-й
	Лекції	
	24 год.	4
	Семінарські	
	24 год.	4
	Самостійна робота	
	70 год.	110
	Індивід.-консультац. робота:	
2 год.	2 год.	
Форма підсумкового контролю: екзамен		

2.1. КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Компетентності	Результати навчання
ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.	ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.
ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.
ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	ПР10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, відстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.
ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	ПР12. Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.
ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним	ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.
ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.	ПР15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.
ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії.	ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.
СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.	ПР17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.
СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.	ПР 19. Знати, розуміти сутність психологічних особливостей та поведінки особистості, застосовувати оптимальні форми професійної взаємодії.

СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків (зокрема, в контексті організації заходів раннього втручання).	
СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.	
СК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту.	
СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики.	

2.2. ПРЕРЕКВІЗИТИ ТА ПОСТРЕКВІЗИТИ

Супутніми для вивчення цієї дисципліни є, «Вікова фізіологія». Наступними для цієї дисципліни буде вивчення предметів «Патопсихологія», «Психокорекція».

2.3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Академічна група_ПСБ-24-1, ПСБЗ-24-1

Змістові модулі	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		го	л	с	І.к.р		с.р.	го	л	с
Модуль I = 0,7 зал. кред. (22 год.) - денна форма навчання; Модуль I = 1,1 зал. кред. (32 год.) - заочна форма навчання										
Заліковий модуль I. Загальні засади спеціальної психології										
Тема 1. Загальні питання спеціальної психології	8	2	2		4	12	2	2		8
Тема 2. Проблеми навчання і виховання дітей із ОП в умовах інклюзивної освіти	6		2		4	10		2		8
Тема 3. Вікові норми розвитку дитини	8	2		2	4	10			2	8
Разом за Модулем 1	22	4	4	2	12	32	4	4	2	24
Модуль II = 0,5 зал. кред. (16 год.) - денна форма навчання; Модуль II = 0,6 зал. кред. (18 год.) - заочна форма навчання										
Заліковий модуль II. Клініко-педагогічна характеристика дітей з вадами розвитку										
Тема 4. Сутність порушення розвитку, структура, закономірності	7		2		5	8				8
Тема 5. Психологічні особливості дітей з затримкою психічного розвитку	9	2	2		5	10	2			8
Разом за Модулем 2	16	2	4		10	18				16
Модуль III = 1,1 зал. кред. (32 год.) - денна форма навчання; Модуль III = 1 зал. кред. (30 год.) - заочна форма навчання										
Заліковий модуль III. Діти з порушеннями інтелектуального розвитку. Діти з порушеннями розвитку. Діти з комбінованим порушеннями										
Тема 6. Психічний розвиток дітей з порушеннями інтелекту	6	2			4	8				8
Тема 7. Психічний розвиток дітей з порушеннями слуху	8	2	2		4	8				8
Тема 8. Психічний розвиток дітей з порушеннями зору	9	2	2		5	8				8
Тема 9. Психічний розвиток сліпоглухонімих дітей	9	2	2		5	6				6
Форма контролю: модульна контрольна робота (за рахунок семінарського заняття – 40 хв.)										
Разом за Модулем 3	32	8	6		18	30				30
Форма контролю: модульна контрольна робота – за рахунок семінарського заняття – 40 хв.										
Модуль IV = 0,6 зал. кред. (18 год.) - денна форма навчання; Модуль IV = 0,5 зал. кред. (16 год.) - заочна форма навчання										
Модуль IV. Діти з порушеннями мовлення										
Тема 10. Психічний розвиток дітей із фонетико-фонематичним недорозвиненням мовлення	9	2	2		5	8				8
Тема 11. Психічний розвиток дітей із загальним недорозвиненням мовлення	9	2	2		5	8				8
Разом за Модулем 4	18	4	4		10	16				16
Модуль V = 0,5 зал. кред. (14 год.) - денна форма навчання; Модуль V = 0,5 зал. кред. (16 год.) - заочна форма навчання										
Модуль V. Діти з порушенням опорно-рухового апарату										
Тема 12. Загальна психологічна характеристика дітей з дитячим церебральним паралічем	7	2			5	8				8
Тема 13. Особливості мовленнєвого розвитку дітей з ДЦП	7		2		5	8				8
Разом за Модулем 5	14	2	2		10	16				16
Модуль IV = 0,6 зал. кред. (18 год.) - денна форма навчання; Модуль VI = 0,3 зал. кред. (8 год.) - заочна форма навчання										

Модуль VI. Психічний розвиток дітей із порушеннями емоційно-вольової сфери та поведінки											
Тема 14 Розлади аутистичного спектру. Аутизм		9	2	2		5	4			4	
Тема 15. Синдром дефіциту уваги. Гіперактивність		9	2	2		5	4			4	
Разом за змістовим модулем 6		18	4	4		10	8			8	
Форма контролю: модульна контрольна робота (за рахунок семінарського заняття – 40 хв.)											
Форма контролю: екзамен											
Усього годин		120	24	24	2	70	120	4	4	2	110

РЕЙТИНГ-ПЛАН

Години		Тема	Форма заняття та діяльності (лекція, семінар, самостійна робота здобувача, контрольний захід, підсумкове тестування, індивідуальна робота)	Результати навчання	Вага оцінки	
Денна	Заочна				Денна	Заочна
Змістовий модуль 1						
2	2	Тема 1. Загальні питання спеціальної психології	Лекція Семінарське заняття Самостійна робота	ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.	1	1
2	2				1	2
4	8					
2	2	Тема 2. Проблеми навчання і виховання дітей із ОП в умовах інклюзивної освіти	Семінарське заняття Самостійна робота	ПР10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, відстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника. ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.	1	1
4	8				1	2
2	-	Тема 3. Вікові норми розвитку дитини	Лекція Індивідуально-консультативна робота Самостійна робота	ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.	10	10
2	2					2
4	8				1	
		Усього за модулем 1			15	18
Змістовий модуль 2						
2	-	Тема 4. Сутність порушення розвитку, структура, закономірності	Семінарське заняття Самостійна робота	ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.	1	-
5	8				1	2
2	2	Тема 5. Психологічні особливості дітей з затримкою психічного розвитку	Лекція Семінарське заняття Самостійна робота	ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання. ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.	1	-
2	-				1	2
5	8					
		Усього за модулем 2			4	4
Змістовий модуль 3						
2	-	Тема 6. Психічний розвиток дітей з порушеннями інтелекту	Лекція Самостійна робота	ПР10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, відстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.	1	2
4	8					
2	-	Тема 7. Психічний розвиток дітей з порушеннями слуху	Лекція Семінарське заняття Самостійна робота	ПР12. Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.	1	2
2	8				1	

2 2 5	- - 8	Тема 8. Психічний розвиток дітей з порушеннями зору	Лекція Семінарське заняття Самостійна робота	ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.	1 1	2
2 2 5	- - 6	Тема 9. Психічний розвиток сліпоглухонімих дітей	Лекція Семінарське заняття Самостійна робота	ПР15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.	1 1	2
		Контрольна робота Усього за модулем 3			4 11	- 8
Змістовий модуль 4						
2 2 5	- - 8	Тема 10. Психічний розвиток дітей із фонетико-фонематичним недорозвиненням мовлення	Лекція Семінарське заняття Самостійна робота	ПР17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.	1 1	2
2 2 5	- - 8	Тема 11. Психічний розвиток дітей із загальним недорозвиненням мовлення	Лекція Семінарське заняття Самостійна робота	ПР17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.	1 1	2
		Усього за модулем 4			4	4
Змістовий модуль 5						
2 5	- 8	Тема 12. Загальна психологічна характеристика дітей з дитячим церебральним паралічем	Лекція Самостійна робота	ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога. ПР12. Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника	1	2
2 5	- 8	Тема 13. Особливості мовленнєвого розвитку дітей з ДЦП	Семінарське заняття Самостійна робота	ПР17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.	1 1	2
		Усього за модулем 5			3	4
2 2 5	- - 4	Тема 14 Розлади аутистичного спектру. Аутизм	Лекція Семінарське заняття Самостійна робота	ПР 19. Знати, розуміти сутність психологічних особливостей та поведінки особистості, застосовувати оптимальні форми професійної взаємодії.	1 1	2
2 2 5	- - 4	Тема 15. Синдром дефіциту уваги. Гіперактивність	Лекція Семінарське заняття Самостійна робота	ПР 19. Знати, розуміти сутність психологічних особливостей та поведінки особистості, застосовувати оптимальні форми професійної взаємодії. ПР12. Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.	1 1	2
		Контрольна робота Усього за модулем 6			4 8	3 7
Комп'ютерне тестування на платформі дистанційного навчання ДПУ MOODLE					5	5
Екзамен					50	50
Усього за курсом					100	100

2.5. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Протоколи психотерапевтичних методик
Zoom, Moodle
Мультимедійний супровід освітнього процесу

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МОДУЛЬ I. Загальні засади спеціальної психології

Тема 1. Загальні питання спеціальної психології

План лекційного заняття

1. Історія розвитку спеціальної психології в Україні
2. Предмет дослідження спеціальної психології, завдання

План семінарського заняття

1. Компенсація та корекція аномального розвитку дитини
2. Реабілітація дітей з особливостями розвитку

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Опрацювати біографії і науковий внесок у дефектологію наступних учених: А. Лурія, І. Соколянський, В. Лубовський, Л. Виготський, А. Володимирський, К. Лебединська
2. Проаналізувати працю О. Скороходової «Як я сприймаю, уявляю і розумію оточуючий світ»

Питання до самоконтролю

1. Назвіть автора першого підручника «Олігофренопедагогіка»
2. Дайте визначення спеціальної психології як науки
3. У чому полягають «плюси» дефекту?
4. Що виступає об'єктом спеціальної психології?
5. У чому полягає різниця спеціальної психології і патопсихології?
6. Що таке «дефект розвитку»?
7. Перерахуйте галузі спеціальної психології
8. Який педагогічний процес називається корекційна спрямованим?
9. У чому полягає сутність явища «компенсації»?
10. У чому полягає відмінність внутрішньо системної і міжсистемної компенсації
11. Про яку компенсацію ідеться у праці О.І. Скороходової? У чому її сутність?
12. Що таке абілітація і чим вона відрізняється від реабілітації?
13. Назвіть етапи реабілітації

Рекомендована література:

Основна: [1; 2; 3].

Допоміжна: [4].

Інформаційні ресурси Інтернет: [10;12].

Міжнародні видання [14;15].

Тема 2. Проблеми навчання і виховання дітей із ОП в умовах інклюзивної освіти

План семінарського заняття

1. Сутність соціальної інтеграції дітей із ОП
2. Принципи і організація педагогічної інтеграції
3. Особливості впровадження інклюзивної освіти в Україні

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Аналіз діяльності, кадрового складу, методів роботи у ІРЦ визначеного регіону України

Питання для самоконтролю

1. У чому полягає принцип комплексності?
2. У чому полягає принцип усебічності і цілісності?
3. У чому полягає принцип динамічності?
4. У чому полягає принцип індивідуального підходу?
5. Яка установа здійснює практичне комплектування до відповідних закладів дітей із ООП?

Рекомендована література:

Основна: [1; 2; 3].

Допоміжна: [4; 7].

Інформаційні ресурси Інтернет: [12; 13].

Міжнародні видання [14].

Тема 3. Вікові норми розвитку дитини

План лекційного заняття

1. Періоди розвитку дитини
2. Сенсомоторний розвиток дитини
3. Мисленнєвий розвиток
4. Формування мовлення в процесі онтогенетичного розвитку дитини
5. Розвиток спілкування та гри
6. Емоційно-соціальний розвиток

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Порівняльна характеристика сенсомоторного, мисленнєвого розвитку дітей різних вікових категорій

Індивідуально-консультативна робота здобувачів вищої освіти

1. Характерні ознаки сенсомоторного розвитку дитини
2. Характерні ознаки розумового розвитку дитини
3. Характерні ознаки мовленнєвого розвитку дитини
4. Характерні ознаки розвитку спілкування та гри
5. Характерні ознаки емоційно-соціального розвитку дитини

Питання для самоконтролю

1. У чому сутність пізнавального розвитку першого періоду?
2. Сутність емоційного розвитку першого періоду
3. Розвиток довільності першого періоду: основні ознаки
4. У чому сутність пізнавального розвитку другого періоду?
5. Коли з'являється вольовий розвиток у дитини? У чому його сутність?

Рекомендована література:

Основна: [1; 2; 3].

Допоміжна: [5].

Інформаційні ресурси Інтернет: [10; 12].

Міжнародні видання [15].

Модуль II. Клініко-педагогічна характеристика дітей з вадами розвитку

Тема 4. Сутність порушення розвитку, структура, закономірності

План семінарського заняття

1. Визначення дефініції «аномальна дитина»
2. Особливості розвитку дітей з аномаліями
3. Чинники психічного розвитку дитини та параметри дизонтогенезу

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Аналіз праці А. Лурії «Основи нейропсихології»

Питання для самоконтролю

1. Про який дизонтогенез ідеться: «затриманий темп розвитку пізнавальної і емоційної сфер»?
2. Про який дизонтогенез ідеться: «поєднання загального, затриманого, пошкодженого та прискореного розвитку окремих психічних функцій»?
3. Про який дизонтогенез ідеться: «раннє пошкодження мозкових структур»?
4. Які загальні закономірності розвитку дітей із особливими освітніми потребами збігаються із нормо типовими дітьми?
5. Що виявляється змінним?
6. Що таке чинники розвитку?
7. Чотири основні умови нормального розвитку
8. До чого призводить пошкодження верхніх відділів стовбура головного мозку?
9. До чого призводить пошкодження передніх відділів стовбура головного мозку?
10. Перерахуйте усі 13 чинники порушень психофізичного розвитку дитини

Рекомендована література:

Основна: [3].

Допоміжна: [5; 6; 7].

Інформаційні ресурси Інтернет: [10; 12].

Міжнародні видання [15].

Тема 5. Психологічні особливості дітей з затримкою психічного розвитку

План лекційного заняття

1. Психолого-педагогічна характеристика дітей із ЗПР
2. Класифікація ЗПР
3. Диференційна діагностика інтелектуальної сфери

План семінарського заняття

1. Особливості розвитку дітей із ЗПР
2. Різновиди ЗПР у сучасній науковій літературі
3. Діагностика і особливості розумової відсталості та ЗПР

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Причини, симптоми, види, рівні, діагностика, лікування, корекція, профілактика ЗПР

Питання для самоконтролю

1. Який психічний процес характеризується низьким рівнем розвитку у дітей із ЗПР?
2. Які уявлення недостатньо сформовані?
3. Як можна охарактеризувати особливості уваги у дітей із ЗПР?
4. Як можна охарактеризувати особливості пам'яті у дітей із ЗПР?
5. Як можна охарактеризувати особливості комунікативної сфери у дітей із ЗПР?
6. Як можна охарактеризувати особливості мовлення у дітей із ЗПР?
7. У чому полягає основний сенс діагностики дітей із ЗПР?

Рекомендована література:

Основна: [2; 3].

Допоміжна: [6; 8].

Інформаційні ресурси Інтернет: [12].

Міжнародні видання [14].

Модуль III. Діти з порушеннями інтелектуального розвитку. Діти з порушеннями розвитку. Діти з комбінованими порушеннями

Тема 6. Психічний розвиток дітей з порушеннями інтелекту

План лекційного заняття

1. Особливості психічного розвитку дітей із порушеннями інтелекту
2. Види розумової відсталості
3. Ступені розумової відсталості

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Причини, симптоми, види, рівні, діагностика, лікування, корекція, профілактика розумової відсталості
2. Сенсифікація як основа корекційної роботи при розумовій відсталості

Питання для самоконтролю

1. Що таке розумова відсталість?
2. Що означає поняття «дифузне пошкодження»?
3. Які три основні обов'язкові ознаки засвідчують розумову відсталість?
4. Види розумової відсталості залежно від часу виникнення
5. Що таке деменція?
6. Ступені розумової відсталості відповідно до рівня розвитку інтелекту із позначенням шифрів
7. Якими діагностичними методами визначається рівень IQ?
8. Що таке ідіотія?
9. Що таке виразна імбецильність?
10. Що таке дебільність?

Рекомендована література:

Основна: [1; 2; 3].

Допоміжна: [5; 6].

Інформаційні ресурси Інтернет: [10; 12].

Міжнародні видання [15].

Тема 7. Психічний розвиток дітей з порушеннями слуху

План лекційного заняття

1. Будова слухового аналізатора
2. Класифікація порушень слуху

План семінарського заняття

1. Обстеження слуху у дітей
2. Компенсація порушень слухової функції

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Причини, симптоми, види, рівні, діагностика, лікування, корекція, профілактика порушень слуху

Питання для самоконтролю

- 1.Що залежить від частоти коливань звукової хвилі і вимірюється у Герцах?
- 2.Що відбувається із верхньою границею сприймання частот у дорослої людини?
- 3.Що таке слуховий аналізатор?
- 4.З чого складається слуховий аналізатор?
- 5.Що таке слуховий поріг?
- 6.З якого віку малюк може впізнавати власне ім'я?
- 7.Що є основною причиною порушення слуху у новонароджених?
- 8.Що є основною причиною порушення слуху після народження?
9. Перерахуйте причини вродженої і набутої глухоти

Рекомендована література:

Основна: [1; 2; 3].

Допоміжна: [9].

Інформаційні ресурси Інтернет: [13].

Міжнародні видання [15].

Тема 8. Психічний розвиток дітей з порушеннями зору

План лекційного заняття

1. Будова зорового аналізатора
2. Сліпі, слабозорі діти
3. Шляхи компенсації при незрячості

План семінарського заняття

1. Корекційна робота
2. Рельєфний шрифт

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

- 1.Причини, симптоми, види, рівні, діагностика, лікування, корекція, профілактика порушень зору

Питання для самоконтролю

- 1.Що входить до зорової системи людини?
- 2.Що забезпечує рух очей?
- 3.Де здійснюється первинна переробка зовнішньої інформації?
- 4.Що таке мікрофтальм?
- 5.Що таке альбінізм?
- 6.Що таке астигматизм?
- 7.Ким, коли, з якою метою було створено рельєфний шрифт?

Рекомендована література:

Основна: [1; 2; 3].

Допоміжна: [5; 9].

Інформаційні ресурси Інтернет: [10; 12].

Міжнародні видання [14].

Тема 9. Психічний розвиток сліпоглухонімих дітей

План лекційного заняття

1. Причини сліпоглухонімоти
2. Принципи системи навчання

План семінарського заняття

1. Особливості розвитку сліпоглухонімих дітей

2. Організація системи навчання і особливості супроводу даної категорії дітей

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Причини, симптоми, види, рівні, діагностика, лікування, корекція, профілактика, супровід

Питання для самоконтролю

1. Назвіть основні причини сліпо глухонімоти

2. Проаналізуйте принципи системи навчання сліпоглухонімих дітей

3. У чому полягають особливості навчання і розвитку дітей даної категорії дітей?

Рекомендована література:

Основна: [3].

Допоміжна: [9].

Інформаційні ресурси Інтернет: [11- 13].

Міжнародні видання [14].

Модуль IV. Діти з порушеннями мовлення

Тема 10. Психічний розвиток дітей із фонетико-фонематичним недорозвиненням мовлення

План лекційного заняття

1. Причини мовленнєвих порушень

2. Анатомо-фізіологічні основи вимови й сприймання звуків

3. Порушення усного мовлення

План семінарського заняття

1. Вплив порушення фонематичного слуху на розвиток усного мовлення дитини

2. Організація роботи у групах для дітей з ФФН

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Причини, симптоми, види, рівні, діагностика, лікування, корекція, профілактика фонетико-фонематичного недорозвинення мовлення.

2. Основні положення праці Рібцун Ю.В. «Корекційна робота з розвитку дітей п'ятого року життя із ФФНМ».

3. Основні положення праці Цветкової Л.С. «Афазія і відновлювальне навчання».

Питання для самоконтролю

1. Перерахуйте критичні періоди розвитку мовлення

2. Які основні причини мовленнєвих патологій?

3. Які сім'ї належать до сімей із підвищеним ризиком?

4. З чого складається мовний апарат?

5. Де міститься центральний мовний апарат і з чого він складається?

6. Які відділи кори головного мозку мають першорядне значення в утворенні мовлення?

7. Де знаходиться центр Брока і за що він відповідає?

8. Куди поступають звукові подразники. Де він знаходиться?

9. Яка доля кори головного мозку відповідає за розуміння мовлення?

10. Яка доля головного мозку забезпечує засвоєння писемного мовлення?

11. За що відповідають підкоркові ядра?

12. З чого складається периферійний відділ мовного апарату?

13. Що таке дистонія, брадилалія, тахілалія, дислалія, дизартрія?

Рекомендована література:

Основна: [1; 2; 3].

Допоміжна: [5; 8; 9].

Інформаційні ресурси Інтернет: [12 - 13].

Міжнародні видання [14].

Тема 11. Психічний розвиток дітей із загальним недорозвиненням мовлення

План лекційного заняття

1. Поняття про загальне недорозвинення мовлення

2. Причини та механізми загального недорозвинення мовлення

3. Психолінгвістичні аспекти загального недорозвинення мовлення

4. Періодизація загального недорозвинення мовлення

5. Періодизація загального недорозвинення мовлення

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Причини, симптоми, види, рівні, діагностика, лікування, корекція, профілактика ЗНМ

Питання для самоконтролю

1.Що розуміють під ЗНМ?

2.При яких формах дитячої патології може спостерігатися ЗНМ?

3.Ким було умовно виділено рівні ЗНМ?

4.У якому періоді раннього ембріонезу виникають найбільш складні ураження мозку?

Рекомендована література:

Основна: [1; 2; 3].

Допоміжна: [5; 8; 9].

Інформаційні ресурси Інтернет: [10].

Міжнародні видання [15].

Модуль V. Діти з порушенням опорно-рухового апарату

Тема 12. Загальна психологічна характеристика дітей з дитячим церебральним паралічем

План лекційного заняття

1. Загальна характеристика дітей з дитячим церебральним паралічем

2. Причини порушення у дітей опорно-рухового апарату

3. Корекційна робота з дітьми з ДЦП

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Причини, симптоми, види, рівні, діагностика, лікування, корекція, супровід дітей із ДЦП

Питання для самоконтролю

1. У чому полягає поліетіологічність ДЦП?

2. Представте характеристику рухових порушень у дітей із ДЦП

3. Визначте особливості порушень психіки у дітей із ДЦП.

Рекомендована література:

Основна: [1; 2; 3].

Допоміжна: [4; 5; 7].

Інформаційні ресурси Інтернет: [12].

Міжнародні видання [15].

Тема 13. Особливості мовленнєвого розвитку дітей з ДЦП

План семінарського заняття

1. Психологічний супровід дітей із ДЦП

2. Мовленнєвий розвиток дітей із ДЦП

3. Особливості мовленнєвого розвитку дітей із ДЦП

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Причини, симптоми, види, рівні, діагностика, лікування, корекція мовленнєвого розвитку дітей із ДЦП

Питання для самоконтролю

1. Розмежуйте поняття: «підтримка», «допомога», «супровід»

2. Представте специфіку організації допомоги дітям раннього віку

3. Перерахуйте причини ДЦП

Рекомендована література:

Основна: [1; 2; 3].

Допоміжна: [4; 7].

Інформаційні ресурси Інтернет: [10].

Міжнародні видання [14].

Модуль VI. Психічний розвиток дітей із порушеннями емоційно-вольової сфери та поведінки

Тема 14. Розлади аутистичного спектру. Аутизм

План лекційного заняття

1. РДА, РСА: розведення понять

2. Симптоми РСА

3. Розлади аутичного спектру: причини, маркери

План семінарського заняття

1. Діагностика РАС
2. Лікування РАС
3. Профілактика РАС

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Причини, симптоми, види, рівні, діагностика, лікування, корекція дітей із РАС

Питання для самоконтролю

1. Дайте визначення аутизму
2. У чому полягає відмінність РАС від аутизму
3. Перерахуйте маркери аутизму
4. Розкрийте причини аутизму: генетичні фактори, ексайтотоксини, екологічні токсини, порушення травлення, органічні ураження головного мозку.

Рекомендована література:

Основна: [1; 2; 3].

Допоміжна: [4; 9].

Інформаційні ресурси Інтернет: [10; 13].

Міжнародні видання [14].

Тема 15. Синдром дефіциту уваги. Гіперактивність (СДУГ)

План лекційного заняття

1. Класифікація і причини СДУГ
2. Психолого-педагогічні, поведінкові, емоційні проблеми у дітей зі СДУГ
3. Технології корекційної роботи із дітьми, у яких діагностовано СДУГ

План семінарського заняття

1. Історичний аспект проблеми СДУГ
2. Різновиди СДУГ
3. Особливості поведінкової, емоційно-вольової сфер у дітей зі СДУГ
4. Нейрофізіологія СДУГ
5. Технології, що корегують поведінкову та емоційно-вольову сфери

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Причини, симптоми, види, рівні, діагностика, лікування, супровід дітей зі СДУГ

Питання для самоконтролю

1. Які різновиди СДУГ представлені у сучасній професійній літературі?
2. Визначте особливості лікування, супровід, терапія у роботі зі СДУГ
3. Яке місце посідає сенсорна інтеграція, АВА терапія, програми Г. Домана у корекції розвитку дітей із особливостями?

Рекомендована література:

Основна: [1; 2; 3].

Допоміжна: [4; 5; 8].

Інформаційні ресурси Інтернет: [10 - 13].

Міжнародні видання [15].

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Загальний розподіл балів, які здобувач вищої освіти може отримати в межах 100-бальної системи оцінювання, представлено в табл.

Розподіл балів за семінарське заняття

Критерії оцінювання	Кількість балів
Оцінюється робота здобувача, який у повному обсязі дав відповіді на всі питання. При цьому використовував актуальну наукову термінологію, належним чином обґрунтовував свої думки та зробив узагальнені підсумки.	1
Оцінюється робота здобувача, який в основному розкрив зміст теоретичних питань. Проте, при висвітленні деяких питань не вистачало достатньої аргументації, допускалися при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.	0,5
Оцінюється робота здобувача, який дав фрагментарні відповіді на теоретичні питання (без аргументації й обґрунтування, підсумків), у відповідях присутні неточності та помилки або відповідь дана лише на окремі питання.	0,25
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який дав неправильну відповідь на всі теоретичні питання, допустив істотні помилки, оперував неактуальною застарілою інформацією або відповіді на питання відсутні взагалі.	0

Загальний розподіл балів, які здобувач вищої освіти може отримати в межах 100-бальної системи оцінювання, повинен включати обов'язкове комп'ютерне тестування на платформі ДПУ MOODLE (максимально 5 балів).

Виконання самостійної роботи, як правило, оцінюється під час проведення контактної роботи у вигляді опитування в тому числі за питаннями, які виносяться на самостійну роботу.

Шкала оцінювання роботи самостійної роботи здобувачів вищої освіти

К-сть балів		Критерії оцінювання
Денна ф/н	Заочна ф/н	
1	2	Здобувач вищої освіти у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей
0,75	1,5	Здобувач вищої освіти розкриває сутність теоретичних питань, усвідомлює алгоритм практичних завдань, використовуючи відповідну термінологію
0,5	1	Здобувач поверхово викладає навчальний матеріал, недостатньо чітко розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускає при цьому суттєві помилки
0	0	Робота відсутня

Формою проміжного поточного контролю є контрольні роботи, які проводяться письмово.

Розподіл балів за різні види завдань в межах контрольної роботи (розробляється відповідно до специфіки дисципліни)

Вид завдання	Максимальна кількість балів за виконання денна/заочна
Теоретичні питання	1/1
Тестовий блок	3/2
Всього	4/3

Критерії оцінювання індивідуальної роботи

Індивідуальне завдання на тему «Вікові особливості розвитку дитини» включає розкриття наступних структурних компонентів:

1. Характерні ознаки сенсомоторного розвитку дитини
2. Характерні ознаки розумового розвитку дитини
3. Характерні ознаки мовленнєвого розвитку дитини
4. Характерні ознаки розвитку спілкування та гри
5. Характерні ознаки емоційно-соціального розвитку дитини

Шкала оцінювання індивідуальної роботи здобувачів

Кількість балів	Критерії оцінювання
10	Індивідуальне завдання має чіткий і послідовний виклад матеріалу із урахуванням теоретичного підґрунтя з різних джерел, які структурно об'єднанні, проаналізовані та узагальнені висновками, оформлена у вигляді презентації
8-9	Індивідуальне завдання має чіткий і послідовний виклад матеріалу із урахуванням теоретичного підґрунтя з різних джерел, які структурно об'єднанні, проаналізовані та узагальнені висновками, у вигляді презентації не оформлена
6-7	Індивідуальне завдання має чіткий і послідовний виклад матеріалу, проте теоретичний аналіз представлений поверхово, оформлена у вигляді презентації
5	Індивідуальне завдання має чіткий і послідовний виклад матеріалу, проте теоретичний аналіз представлений поверхово, у вигляді презентації не оформлена
4	Індивідуальне завдання має чіткий і послідовний виклад матеріалу без опори на теоретичний аналіз, оформлена у вигляді презентації
3	Індивідуальне завдання має чіткий і послідовний виклад матеріалу без опори на теоретичний аналіз, у вигляді презентації не оформлена
2	Індивідуальне завдання представлено як власне бачення проблеми з опорою на власний попередній досвід, оформлена у вигляді презентації
1	Індивідуальне завдання представлено як власне бачення проблеми з опорою на власний попередній досвід, у вигляді презентації не оформлена
0	Індивідуальна робота не виконана

Підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за результатами поточного контролю (від 0 до 100 балів) та екзамену (від 0 до 50 балів).

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання є отримання не менше 25 балів за поточний контроль та 25 балів за підсумковий контроль у формі екзамену.

Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання в національну шкалу та шкалу за системою ЄКТС здійснюється в такому порядку:

Відповідність підсумкової рейтингової оцінки в балах оцінці за національною шкалою та шкалою ЄКТС

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
			Екзамен/диференційований залік, курсова робота, практика	Залік
90-100	A	відмінно	відмінно	зараховано
80-89	B	дуже добре	добре	
70-79	C	добре		
60-69	D	задовільно	задовільно	
50-59	E	достатньо		

35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	незадовільно	не зараховано
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу		

Результати складання екзаменів і диференційованих заліків оцінюються та вносяться у відомість обліку успішності здобувача вищої освіти, залікову книжку, індивідуальний навчальний план здобувача вищої освіти (крім «незадовільно» і «не зараховано»).

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА

Шкала та критерії перезарахування результатів навчання, здобутих в неформальній освіті здобувача

Кількість балів	Форма заняття та діяльності	Критерії оцінювання	Рекомендовані ресурси для здобуття результату
10	Індивідуальна робота	Оцінюється робота за результатами надання сертифікату обсягом 30 годин (1 кредит ECTS) або більше	Масові онлайн курси https://www.dpu.edu.ua/osvita/neformalna-informalna-osvita
1	Семінарське заняття	Оцінюється робота за результатами надання сертифікату за темою	Масові онлайн курси на платформі EdERA, Прометеус тощо. Онлайн курси мережевої академії Cisco (https://www.netacad.com/) тощо.
0		Відсутній результат або результат не відповідає тематиці дисципліни	

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Перелік засобів діагностики, які застосовуються при вивченні навчальної дисципліни:

- екзамен;
- тестування;
- комп'ютерне тестування на платформі MOODLE ДПУ;
- наскрізні проекти;
- есе;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

6. ФОРМИ ТА ПИТАННЯ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Оцінювання результатів засвоєння програмного матеріалу з навчальної дисципліни «Спеціальна психологія» передбачає поточний, проміжний та підсумковий форми контролю, які здійснюються на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль здійснюється впродовж семестру під час проведення семінарських занять, при перевірці самостійних робіт виконанні індивідуальної, контрольних робіт і має на меті перевірку рівня засвоєння здобувачами вищої освіти навчального матеріалу з предмета.

При поточному контролі оцінюються наступні результати: відповіді на семінарських заняттях; контрольних робіт; результати виконання завдань самостійної роботи здобувача, передбачених навчальним планом; для змішаної (дистанційної) форми навчання (відповіді під час занять в дистанційному режимі (на форумах, чатах, Zoom, Google Meet, Microsoft Teams тощо); результати виконання завдань самостійної роботи здобувача; результати виконання інших видів робіт (участь у наукових, науково-практичних конференціях, олімпіадах, підготовка наукової статті).

Проміжний контроль здійснюється у формі контрольного заходу (тест, інтерпретація теоретичного питання; розв'язання практичних ситуацій, кейсів).

З навчальної дисципліни «Спеціальна психологія» передбачено 2 контрольні (модульні) роботи. Здобувачів завчасно інформуються про терміни проведення і зміст контрольної (модульної) роботи. Результат поточного контролю визначається сумарно за всіма складовими поточного контролю.

Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену.

Перелік питань до поточного контролю

Перелік питань до Модулів 1-3

1. Предмет, завдання сучасної спеціальної психології
2. Основні напрями в сучасній спеціальній психології
3. Взаємозв'язок спеціальної психології з іншими науками
4. Абілітація, компенсація і корекція відхилень розвитку
5. Основні закономірності психічного розвитку дитини
6. Критичні періоди розвитку дитини
7. Особливості формування психомоторних функцій у дитини на ранніх етапах онтогенезу
8. Поняття «аномальна дитина». Термінологія. Загальна характеристика
9. Види аномалій та їх причини
10. Складність структури аномального розвитку
11. Визначення дефініції «аномальна дитина»
12. Особливості розвитку дітей з аномаліями
13. Чинники психічного розвитку дитини та параметри дизонтогенезу
14. Психолого-педагогічна характеристика дітей із ЗПР
15. Класифікація ЗПР
16. Диференційна діагностика розумової відсталості та ЗПР
17. Особливості психічного розвитку дітей із інтелектуальними порушеннями
18. Види розумової відсталості
19. Ступені розумової відсталості
20. Диференціація розумової відсталості та подібних станів
21. Психологічні особливості розвивально-корекційної роботи з розумово відсталими дітьми
22. Будова слухового аналізатора
23. Класифікація порушень слуху
24. Обстеження слуху у дітей
25. Компенсація порушень слухової функції
26. Будова зорового аналізатора
27. Сліпі, слабозорі діти
28. Шляхи компенсації при незрячості
29. Корекційна робота
30. Рельєфний шрифт
31. Причини сліпоглухонімоти

32. Принципи системи навчання сліпоглухонімих

Перелік питань до Модулів 4-6

33. Сензитивні періоди розвитку дитини
34. Сенсомоторний розвиток дитини
35. Мисленнєвий розвиток
36. Формування мовлення в процесі онтогенетичного розвитку дитини
37. Розвиток спілкування та гри
38. Емоційно-соціальний розвиток
39. Основні форми і види мовленнєвих порушень
40. Основні періоди нормального мовленнєвого розвитку дитини
41. Вплив порушення фонематичного слуху на розвиток усного мовлення дитини
42. Організація роботи у групах для дітей з ФФН
43. Поняття про загальне недорозвинення мовлення
44. Причини та механізми загального недорозвинення мовлення
45. Психолінгвістичні аспекти загального недорозвинення мовлення
46. Періодизація загального недорозвинення мовлення
47. Періодизація загального недорозвинення мовлення
48. Диференціальна діагностика загального недорозвинення мовлення
49. Диференціальна діагностика безмовленнєвих дітей
50. Комплексне обстеження дітей із загальним недорозвиненням мовлення
51. Методика корекційно-педагогічної роботи при загальному недорозвиненні мовлення
52. Загальна характеристика дітей з дитячим церебральним паралічем
53. Причини порушення у дітей опорно-рухового апарату
54. Корекційна робота з дітьми з ДЦП
55. Психологічний супровід дітей із ДЦП
56. Мовленнєвий розвиток дітей із ДЦП
57. РДА, РСА: розведення понять
58. Симптоми РСА
59. Розлади аутичного спектру: причини, маркери
60. Діагностика, лікування, профілактика
61. Історичний аспект проблеми аутизму
62. Класифікація аутизму
63. Концепції аутизму
64. Медичні проблеми дітей з аутизмом
65. Проблеми розмежування аутизму та інших порушень розвитку
66. Проблеми поведінки у дітей із аутизмом
67. Загальна характеристика корекційної роботи емоційної та поведінкової сфер у дітей зі СДУГ

Перелік питань до підсумкового контролю

1. Психологічна характеристика дітей із затримкою психічного розвитку. Причини виникнення. Класифікація. Засоби діагностики і лікування. Робота психолога із дітьми, що мають діагноз ЗПР.
2. Психологічна характеристика дітей із розумовою відсталістю. Причини виникнення. Класифікація. Засоби діагностики і лікування. Робота психолога із дітьми, що мають діагноз РВ.
3. Порушення слуху: будова слухового аналізатора. Класифікація порушень слуху. Обстеження слуху у дітей. Компенсація порушень слухової функції.
4. Порушення зору: будова зорового аналізатора. Класифікація порушень. Шляхи компенсації незрячості. Корекційна робота з дітьми, що мають порушення зору.
5. Анатомо-фізіологічні основи вимови і сприймання звуків. Причини мовленнєвих порушень. Класифікація мовленнєвих порушень. Фонетико-фонематичний недорозвиток.
6. Афазія: причини, класифікація. Робота психолога із дітьми, що мають діагноз афазія.
7. Алалія: причини, класифікація. Робота психолога із дітьми, що мають діагноз алалія.
8. Порівняльна характеристика розвитку (сенсорний, моторний, інтелектуальний, просторовий, ігрова діяльність, поведінка, навички самообслуговування) дітей 4-5 років.

9. Порівняльна характеристика розвитку (сенсорний, моторний, інтелектуальний, просторовий, ігрова діяльність, поведінка, навички самообслуговування) дітей 5-6 років.
10. Порівняльна характеристика розвитку (сенсорний, моторний, інтелектуальний, просторовий, ігрова діяльність, поведінка, навички самообслуговування) дітей 6-7 років.
11. ЗНМ: причини, класифікація, психолого-педагогічна характеристика дітей із загальним недорозвитком мовлення. Робота психолога із дітьми, що мають діагноз ЗНМ.
12. ЗНМ і ЗПРР; ЗНМ і РВ. Причинна обумовленість, первинність і вторинність дефекту. Робота психолога із дітьми, що мають такі діагнози.
13. ЗНМ і ЗПР; ЗНМ і аутизм. Причинна обумовленість, первинність і вторинність дефекту. Робота психолога із дітьми, що мають такі діагнози.
14. Аутизм: причини, класифікація, психологічний супровід дітей із аутизмом. Засоби корекції поведінки і пізнавальної сфери.
15. Гіперактивність: причини, симптоми, лікування і супровід.
16. Порівняльна характеристика РВ і ЗПР: спільне і відмінне

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Бочелюк В.Й. Психологія людини з обмеженими можливостями : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 264 с.
2. Кобильченко В. Спеціальна психологія : підручник / Вадим Кобильченко, Ірина Омельченко. Київ : ВЦ «Академія», 2020. 224 с. (Серія «Альма-матер»).
3. Спеціальна психологія : навчальний посібник / І. О. Петухова, М. Ю. Заушнікова. Ірпінь : Державний податковий університет, 2022. 288 с. URL: <https://drive.google.com/file/d/1aDULToJ2IqQLR-SbKbnhgCтp5SQHGAgI/view>

Допоміжна:

4. Впроваджуємо інклюзію в закладах освіти. URL: https://sqe.gov.ua/wp-content/uploads/2023/09/Inclusion_zaklad_osvity_SQE-SURGe_2023.pdf
5. **Лубовський В.І.** Психологічні проблеми діагностики аномального розвитку дитини. Кам'янець-Подільський, 2019. Ч. I. С. 4–17.
6. **Петухова І.О.** Психологічний супровід дітей дошкільного віку із затримкою психічного розвитку церебрально-органічного генезу: міждисциплінарний підхід. Харків: ТОВ «Рейтинг», 2019. С. 78-82
7. **Порошенко М.А.** Інклюзивна освіта: навчальний посібник. Київ:ТОВ «Агенство Україна». 2019. 300 с. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/inkluzyvne-navchannya/posibniki/inklyuziyavnz.pdf>
8. **Стадненко Н. М.,** Матвеева М. П., Обухівська А. Г. Нариси з олігофренопсихології / За загальною редакцією Н.М. Стадненко. Кам'янець-Подільський державний університет: інформаційно-видавничий відділ, 2020. 200 с.
9. **Таранченко О.М., Федоренко О.Ф.** Новий формат освітнього середовища: діти з порушеннями слуху у початковій школі: навчально-методичний посібник / О.М. Таранченко, О.Ф.Федоренко. Київ, 2020. 223 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint>

Інформаційні ресурси Інтернет:

10. Актуальні проблеми психології. Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка Національної академії педагогічних наук України. URL: <http://appspsychology.org.ua/index.php/ua/arkhiv-vydannia/tom-14/tom-14-vipusk-1>
11. Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського НАПН України. URL <http://dnpb.gov.ua/ua/>
12. Особлива дитина: навчання і виховання. URL: https://ojs.csnukr.in.ua/index.php/Exceptional_child
13. Психологічний журнал URL: <https://apsijournal.com/index.php/psyjournal/indexing>

Міжнародні видання:

14. Dolynska L., Zaushnikova M. Formation of communicative competence of the future speech therapist in the process of professional training. *Polish journal of science*. Warszawa : Global Science Center LP. 2020. №34. VOL. 2. P. 64-67.
15. Iryna V. Ievtushenko, Yevheniia M. Kaliuzhna, Olena O. Nezhynska The study of the self-development model in the context of structural security of the individual integrity (Дослідження моделі саморозвитку в контексті структурної забезпеченості цілісності особистості). *Journal of Intellectual Disability - Diagnosis and Treatment*, Vol. 8, No. 3, 2020, pp. 288-297. URL : <http://surl.li/vdtcdh>

8. ЛИСТ МОНІТОРИНГУ

РОЗГЛЯНУТО ТА СХВАЛЕНО
на засіданні кафедри від 202__ р. №

Лист оновлення та перезатвердження РПНД

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри	Підпис гаранта ОП